

ARHEOLOŠKA LJETNA ŠKOLA – ZECOVI KOD PRIJEDORA

Dijana KOLIĆ,
(Univerzitet u Sarajevu)

Neđo MALEŠEVIĆ
(Univerzitet u Banjaluci)

Iskopavanja i istraživanja Zecova i okolice su vođena u periodu od 23/09/13 do 04/10/13 u sklopu ERC TEMPUS projekta, BIHERIT. Radovi su vođeni pod mentorstvom malog tima kojeg su činili profesionalci i studenti doktorskog studija arheologije Univerziteta u Kembridžu (Charles French, Tonko Rajkovača, Gary Marriner, Sean Taylor) uz saradnju sa profesorima i studentima Univerziteta u Banjoj Luci i Sarajevu. Domaćin projekta je Milenko Radivojac, direktor Muzeja Kozare.

Slika 1. Lokalitet Zecovi.

Projekat je imao dva glavna cilja. Prvi je bio da se ispita i istraži arheologija na datom terenu koji je bio već ranije istraživan od strane Univerziteta u Kembridžu. Drugi, teren je vođen kao 'arheološka škola' sa ciljem podučavanja studenata osnovama rada na terenu po vodiču avtora T. Rajkovača 'Kratki arheološki priručnik za iskopavanja' uz pomoć tima sa Univerziteta u Cambridgu.

Također, cilj projekta je bio da se studenti upoznaju sa raznim arheološkim metodama istraživanja, uključujući geofiziku, površinske preglede i bušotine sa svrdlom. Glavni dio terena je uključivao kako da se studenti snose i snalaze sami na terenu u cilju izgrađivanja svojih vještina.

Arheološka ključna pitanja na terenu su bila:

- gabariti nalazišta
- odnos utvrde i platoa
- namjena korištenja platoa u rimsko doba
- prehistorijske aktivnosti na platou

Kako bi se odgovorilo na ova pitanja, istraživanja na terenu sa podijeljena u četiri faze:

- površinski pregled terena
- testne sonde
- magnetometrija i topografska istraživanja
- bušotine sa svrdlom

Metodologija koja je primjenjivana na terenu

Površinski pregledi

Nakon uspostave mreže od 20 m², svaki kvadrat je bio naknadno podijeljen na 10 m². Svaki kvadrat se detaljno pregledavao sa po dva studenta. Većinski dio prikupljenog površinskog materijala je činila keramika i troska, pomoću čijeg mapiranja smo mogli ustanoviti koncentraciju nalaza u pojedinim dijelovima. Rezultati prikupljana su bili informativni i pokazali su nam veću koncentraciju keramike na sjevernim i sjevero-istočnim dijelovima, a troske na zapadnom rubu samog prostora.

Iskopavanja

Koristeći mrežu od 20 m², na intervalima na svakih 20 m postavljane su ispitne sonde 1x2 m. Sav kontekst je zabilježen po CAU sistemu i sve sonde su imale svoj 'list' sa specifičnim informacijama koje su uključivale i skice istočne strane profila. Otvoreno je ukupno osam testni arheoloških sondi. Testne sonde kao i površinski pregledi su nam jasno dali uvid o tome kako se plato koristio u prošlosti.

Samim površinskim pregledom smo dobili sliku da se aktivno područje nalazi na sjevernoj strani platoa niz padinu prema dolini.

Prikupljeno je velik broj ulomaka prehistorijske keramike duž cijelog platoa, sa većim koncentracijama na pojedinim dijelovima. Daljim analizama postoji mogućnost da se utvrdi da je naselje bar djelomično bilo smješteno na samom platou. Samo nam buduća istraživanja mogu odgovoriti na ova pitanja. Iskopavanja su potvrdila rimsku okupaciju na platou, a njihovu funkciju treba dodatno istražiti.

Slika 2. Testna arheološka sonda.

Slika 3. Arheološki tim, lokalitet Zecovi kod Prijedora.

Iskustvo koje smo dobili na terenu nam je od velikog značaja. Mnogima je to bio i prvi teren, a na kojem su svakako mnogo toga naučili već sa prvim iskustvom. Tim od čije strane smo bili vođeni su pokazali izuzetnu profesionalnost, stručnost i spremnost da nam u svakom

trenutku prenesu znanje. U prelijepom sjećanju će nam ostati i oni naši lični odnosi, i na terenu i van terena, i sa kolegama iz Banja Luke i sa profesorima sa Kembridža. Svakako se nadamo da ćemo nekada u budućnosti opet imati priliku raditi zajedno, a svakako i priliku naučiti nešto novo.

LITERATURA

BENAC A. (1956), Prehistorijska gradina Zecovi kod Prijedora. *Glasnik Zemaljskog Muzeja* 11, 1956, 147 – 166.

BENAC A. (1959), Slavonska i ilirska kultura na prehistorijskoj gradini Zecovi kod Prijedora. *Glasnik Zemaljskog Muzeja* 14, 1959, 13 – 51.

BENAC A., ČOVIĆ B. (1988), Zecovi. Arheološka nalazišta, Regije 1-13. *Arheološki leksikon BIH*, Tom II, Sarajevo 1999, 39.

ČOVIĆ B. (1965), Uvod u stratigrafiju i hronologiju praistorijskih gradina u Bosni (Zecovi kod Prijedora, Vis u Gradini kod Dervente, Varvara, Pod kod Bugojna, Alihodže). *Glasnik Zemaljskog Muzeja* 20, 1965, 27 – 146.

RAJKOVAČA T. (2010), *Kratki arheološki priručnik*. Besjeda, Banjaluka 2010.